

Pol Guasch crea la ciència-ficció del passat

LITERATURA CATALANA

L'escriptor explora un món posthumà de supervivència i amor complex a 'Napalm al cor', premi Llibres Anagrama de novel·la

https://www.lavanguardia.com/files/image_544_306/uploads/2021/04/12/60749a891f929.jpeg

LA VANGUARDIA

MAGÍ CAMPS

BARCELONA

13/04/2021 07:00

A l'hora de parlar de Pol Guasch (Tarragona, 1997), es fa difícil posar-li una etiqueta senzilla. És poeta, sí; també és professor universitari, imparteix literatura i crítica de la cultura a la UB; i fa d'investigador al King's College de Londres. Però quan enraona amb *La Vanguardia*, a estones fa filosofia. Enguany ha guanyat el premi Llibres Anagrama de novel·la amb *Napalm al cor*, captivadora com la seva conversa apassionada.

Guasch presenta un món postapocalíptic on s'obre pas la lluita per la supervivència, però també un desig amorós complex. Hi ha tres personatges centrals: el narrador, la seva mare i l'amic que viu a la ciutat, en Boris: "El protagonista és un personatge sense nom, que viu en una barriada separada de la ciutat per un bosc on passen coses", una mena de forat negre, en un lloc inidentificable. "És un món de després. No és important què ha passat, sinó on som. És un escenari de desesperança, *no future*, gairebé com un cant punk, però els dos nois decideixen tirar endavant, marxar de la zona afectada, amb la promesa d'enterrar un cadàver".

Hi ha uns caps rapats que parlen una altra llengua, i també difereix la llengua de la mare de la del fill: "Volia parlar de la situació lingüística com d'una gran violència, perquè és la gran oblidada dels espais de pensament i d'activisme. No només volia parlar de llengües oprimides i hegemòniques, que és una constatació, sinó de constricció lingüística. Fins i tot en la llengua

més oprimida del món, sempre hi ha algú que et diu que així no s'ha de parlar, que et diu com s'ha de designar el món”.

Som en un present on hi ha una “zona afectada” i “aire malalt”, que fa pensar que hi ha hagut un desastre, potser nuclear: “El personatge de la Vita està inspirat en les àvies de Txernòbil. La fi del món no vindrà d'un dia per l'altre. Una cosa que ha demostrat la pandèmia és que, en un moment d'apocalipsi i de desestabilitat total, no hem repensat res, no hem estat agents, no hem decidit el món que desitgem; ens hem limitat a obeir. Per mi, escriure aquesta novel·la era aquest repte. I no és un llibre que proposi, que doni solucions, sinó que esmena, suggereix. Penso que la potència de la literatura és la ruptura entre el significat i el significant”.

Guasch fa èmfasi en “la deriva de la sexualitat” a *Napalm al cor*: “També he volgut parlar de la potència transformadora del desig. Aquest personatge, que té un amor censurat perquè no és normatiu, emula unes lògiques amoroses hegemòniques, amb la dèria per fusionar-se amb l'altre. No estimem a qui escollim, tot això està més codificat del que ens pensem, i ho reflecteixo en les cartes que escriu a en Boris. És la fina línia que separa la víctima del botxí”.

Sobre el pas a la novel·la, explica: “No vaig decidir posar-me a escriure una novel·la, m'hi vaig trobar. Entenc la meua obra com una mena de constel·lació de pensament, formada també pels llibres de poesia, pels assajos que he escrit a la universitat i per la investigació que he fet al Macba, amb Marina Garcés”.

Guasch exposa que aquesta novel·la, feta de petits capítols que anomena càpsules, els anava escrivint com a contrapunt de la seva feina més acadèmica: “Era un espai de fuga, de trobar-me en un espai amb més llibertat creativa”.

“Quan escric, em plantejo formular una cosa que penso que no hi és, partint de la base que ja està tot escrit. Com a lectura i filosofia, m'interessa l'imaginari de la ciència-ficció, la qüestió posthumana, Haraway, Braidotti,

Ferrando; però, sobre totes aquestes formes d'estar al món que encara no existeixen, també volia explorar un món que no cal que se situï en un espai de futurabilitat, amb tecnologia i cíborgs. He volgut fer una literatura que tendís a la ciència-ficció, però anant a l'arrel, a la materialitat del present. La filòsofa Begonya Saez va definir la novel·la com a ciència-ficció del passat, i penso que és això", conclou.